

در افتتاحیه نخستین رویداد ملی صنایع خلاق «مانوین» عنوان شد:

اشتغال پایدار، اصلاح سیاست‌های بازرگانی و جهش صادراتی؛ سه گانه احیای اقتصاد خلاق

آیین افتتاحیه رویداد ملی صنایع خلاق با عنوان «مانوین»، روز سه شنبه ۲۱ مهرماه ۱۴۰۵ در پایتخت هنر و فرهنگ ایران، اصفهان، با حضور جمعی از مدیران ارشد کشور، سیاست‌گذاران حوزه فناوری و نوآوری، نخبگان دانشگاهی، کارآفرینان و کنشگران زیست‌بوم صنایع فرهنگی برگزار شد. در این نشست تخصصی، ارکان گوناگون حاکمیت شامل معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری، شورای عالی انقلاب فرهنگی و معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، دیدگاه‌ها و برنامه‌های عملیاتی خود را برای گذار از اقتصاد متکی بر منابع به «اقتصاد خلاق» و ثروت‌آفرین تبیین کردند. وجه اشتراک بنیادین بیانات سخنرانان کلیدی این آیین، لزوم بازتعریف رویکردهای سنتی حمایتی، پیوند ناگسستنی فرهنگ با اشتغال‌زایی فراگیر، ضرورت ورود دارایی‌های نامشهود به زنجیره ارزش اقتصادی و گسترش بازارهای فرامرزی بود.

گذار بنیادین از تولیدمحوری به بازارمحوری در اکوسیستم صنایع خلاق

حسین افشین، معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان رئیس جمهور، در تشریح چرایی لزوم دگرگونی در نظام حکمرانی فناوری و فرهنگ، سخنان خود را با آسیب‌شناسی الگوهای پیشین حمایتی آغاز کرد. به باور وی، بزرگ‌ترین خطای سیاست‌گذاری در دهه‌های گذشته، تمرکز تک‌بعدی بر تولید و غفلت عمیق از حلقه نهایی چرخه ارزش، یعنی «بازار و توان انتخاب تولیدکننده» بوده است. نظام تولید سنتی زمانی به بن‌بست می‌رسد که آفریننده اثر خلاق یا محصول فرهنگی، کانال توزیع مطمئن نداشته باشد و ناچار شود دسترنج خود را با کمترین ارزش افزوده به واسطه‌ها بسپارد. معاون علمی رئیس جمهور تصریح کرد که در دنیای معاصر، سهم اصلی درآمد نه در مرحله کارگاهی و دستی تولید، بلکه در حقوق مالکیت فکری، برندسازی، زنجیره تأمین و پلتفرم‌های توزیع نهفته است. در صورت فقدان بازار منسجم، حتی بالاترین سطوح خلاقیت فردی به درآمد پایدار و محرک اشتغال بدل نخواهد شد. از این رو، وظیفه بنیادین دولت نه تصدی‌گری و اعطای یارانه‌های مقطعی، بلکه بسترسازی تجاری، رفع موانع ساختاری، تضمین حقوق مالکیت ادبی و هنری و اصلاح سازوکارهای مالی برای پذیرش «دارایی‌های نامشهود» به‌عنوان وثایق معتبر بانکی است.

افشین با واکاوی ظرفیت‌های میراث تمدنی ایران، شاهنامه فردوسی و ذخایر آیینی و کهن را منابعی لایزال توصیف کرد که هنوز در صنایع مدرنی نظیر بازی‌های رایانه‌ای، انیمیشن، مد و طراحی صنعتی به کار گرفته نشده‌اند. وی با مقایسه تجربیات بین‌المللی خاطرنشان کرد کشورهایی با پیشینه فرهنگی بسیار محدودتر توانسته‌اند با طراحی روایت‌های تصویری جذاب، سهم‌های کلان چند ده میلیارد دلاری از بازارهای سرگرمی و اوقات فراغت دنیا کسب کنند.

معاون علمی رئیس جمهور در بخش دیگری از بیانات خود با تأکید بر اینکه کارآمدی هر رویدادی باید پس از اتمام تشریفات سنجیده شود، گفت آزمون واقعی مانوین نه در شمار غرفه‌ها، میهمانان و تندیس‌های اهداشده، بلکه در تعداد قراردادهای سرمایه‌گذاری امضاشده، بازارهای جدید گشوده‌شده برای تولیدکنندگان و میزان معرفی کالاها و خلاق ایرانی به کشورهای همسایه و جهان در ماه‌های آینده نهفته است. وی در یک بیان روشن سیاست‌گذارانه متذکر شد که مردم حق دارند ثمره پیشرفت‌های علمی و فناوری را در بهبود ملموس کیفیت زندگی، ایجاد اشتغال پردرآمد برای نسل جوان و ارتقای رفاه عمومی مشاهده کنند؛ هدفی که مسیر آن از توسعه اقتصاد خلاق و اشتغال متخصصان طراحی، برنامه‌نویسی، هنر و بازاریابی می‌گذرد.

اصلاح تراز تجاری، رفع فشارهای مالیاتی و شکل‌گیری «صنایع خلاق حکمی»

دومین سخنران برجسته این آیین، حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالحسین خسروپناه، دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی بود که تمرکز مباحث خود را بر ضرورت فوری اصلاح سیاست‌های بازرگانی، وارداتی و مالیاتی معطوف کرد.

خسروپناه با نقد صریح ساختارهای فعلی مقررات‌گذاری هشدار داد که در حال حاضر نظام وارداتی کشور در عمل به ضرر تولیدکننده صنایع فرهنگی عمل می‌کند. وقتی کالاها و مصرفی، اسباب‌بازی‌ها و محصولات تزئینی با پایین‌ترین تعرفه‌های گمرکی و ارز ارزان به بازار سرازیر می‌شوند، در حالی که تولیدکننده زحمت‌کش داخلی زیر فشار بار مالیاتی و افزایش سرسام‌آور هزینه‌های مواد اولیه دست‌وپا می‌زند، سخن گفتن از رقابت‌پذیری ناعادلانه خواهد بود. دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی خواستار معکوس شدن بی‌درنگ این چرخه به نفع سازندگان داخلی شد.

خسروپناه با پیوند زدن پیشینه تاریخی اصفهان به رویکرد نوآورانه رویداد مانوین، از نظریه «صنایع خلاق حکمی» رونمایی کرد. وی تصریح کرد صنایع خلاق در هیچ جای جهان موجوداتی انتزاعی و بریده از زمینه اجتماعی نیستند، بلکه ریشه در فرهنگ دارند. الگوی صنایع خلاق در چین، ژاپن، فرانسه، بریتانیا و آمریکا هر یک بازتاب‌دهنده نظام معرفتی همان تمدن‌هاست. در بستر هویت ایرانی، حکمت به معنای تحقق هم‌زمان سه ضلع «عقلانیت، فضیلت و خدمت» است. بر این مبنا، صنایع خلاق حکمی صناعی هستند که در خدمت اعتلای فضیلت‌های انسانی و پاسخ به نیازهای ملموس جامعه قرار گیرند.

دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی، حکمرانی در حوزه فرهنگ و فناوری‌های نرم را فرآیندی جامع از مرحله خط‌مشی‌گذاری تا نظارت و ارزیابی دانست و تأکید کرد که حکمرانی نباید به انشای کلیات در پشت درهای بسته محدود بماند، بلکه باید با شناخت آسیب‌های عینی نظیر کمبود نقدینگی، دشواری‌های زنجیره لجستیک و موانع بیمه‌ای، مستقیماً گره‌گشای کارگاه‌ها و استارت‌آپ‌ها باشد. وی همچنین توسعه «دیپلماسی صنایع خلاق» را پیش‌نیاز قطعی دوام این حوزه خواند و یادآور شد چنانچه محصولات فرهنگی ایران نتوانند به قراردادهای فروش پایدار و بازارهای منطقه و جهان دست پیدا کنند، بازار داخلی به تنهایی توان هضم و تأمین سودآوری این حجم از ظرفیت خلاقانه را نخواهد داشت. خسروپناه در این راستا به توانمندی‌های سازمان تجاری‌سازی فناوری و اشتغال دانش بنیان جهاد دانشگاهی (ستفا) از جمله پارک علوم و فناوری‌های نرم و صنایع فرهنگی و ده‌ها مرکز نوآوری اشاره کرد که می‌توانند حلقه رابط میان تولیدکنندگان جوان و سازوکارهای رسمی تجاری‌سازی باشند.

جهش اشتغال زنان و ضرورت تجهیز کسب‌وکارهای خلاق به ابزارهای فروش و تضمین مالی

سخنران دیگر این همایش ملی، زهرا بهروزآذر، معاون امور زنان و خانواده رئیس جمهور بود که با رویکرد توانمندسازی اقشار و بسط عدالت اجتماعی، نقش راهبردی زنان در صنایع فرهنگی را تحلیل کرد. بهروزآذر با اعلام اختصاص تسهیلات ۶۰ هزار میلیارد تومانی برای رونق اشتغال پایدار، صنایع خلاق را پلی زرین میان میراث کهن، دانش روز و مطالبات اقتصادی آینده قلمداد کرد؛ بخشی که ستون فقرات تولیدی آن را بانوان هنرمند،

به‌ویژه در هنرهای دستی، دست‌باافته‌ها، صنایع زیست‌محیطی و محتوای سنتی تشکیل می‌دهند.

معاون رئیس جمهور با اشاره به شکاف ساختاری موجود در بازار کار کشور، اظهار داشت در حالی که بیش از ۶۰ درصد ظرفیت ورودی‌های دانشگاهی را زنان تشکیل می‌دهند، نرخ مشارکت اقتصادی آنان در حدود ۱۴ درصد باقی مانده است. این شکاف بزرگ نشان‌دهنده ناکارآمدی سازوکارهای پیوند میان دانش‌آموختگان و بازار کار است؛ نقصی که صنایع خلاق به دلیل دانش‌پایه بودن و انعطاف‌پذیری ذاتی می‌توانند بهترین پاسخ برای پر کردن آن باشند. بهروزآذر با نگاهی تخصصی یادآور شد که جامعه زنان یک‌دست و همگن نیست و برنامه‌ریزی‌ها باید متناسب با وضعیت گروه‌های گوناگون اعم از زنان خانه‌دار، دانش‌آموختگان جوان، زنان سرپرست خانوار در دهک‌های درآمدی یک تا پنج و شاغلان صورت پذیرد. وی یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های اشتغال‌زایی بانوان را «معضل تأمین وثایق بانکی» دانست و از اقداماتی چون افزایش سقف ضمانت‌ها و بالا بردن سرمایه صندوق‌های ضمانت برای گشودن این بن‌بست مالی خبر داد.

با این حال، معاون امور زنان و خانواده رئیس جمهور تأکید ورزید که پرداخت وام به تنهایی ضامن موفقیت نیست. تزریق سرمایه اگر با آموزش مهارت‌های حقوقی، برندسازی، هوش مالی، بسته‌بندی صادراتی و بازاریابی الکترونیک همراه نشود، تنها به انباشت بدهی برای مجریان کارگاه‌ها منتهی خواهد شد.

وی اتصال این کسب‌وکارها به بازارهای کشوری و فرامرزی و تثبیت استانداردهای طراحی متناسب با سلیقه نسل جدید را شرط اساسی برای ماندگاری شغل‌های ایجادشده خواند.

تبدیل سرمایه فرهنگی به فرصت‌های اقتصادی

در نمایشگاه مانوین

عبدالحسن بهرامی رئیس رویداد ملی صنایع خلاق مانوین در این مراسم گفت: هدف رویداد مانوین، ایجاد زنجیره‌ای کارآمد برای تبدیل ایده به محصول، محصول به بازار و بازار به درآمد پایدار و توسعه صادرات است.

وی افزود: مانوین حاصل یک باور مشترک و اراده جمعی است و هدف آن، تبدیل سرمایه فرهنگی به خلاقیت ایرانی، فرصت‌های اقتصادی، کسب‌وکارهای پایدار، اشتغال مولد و رونق اقتصاد خلاق کشور است. در این رویداد صرفاً به دنبال نمایش دستاوردها نیستیم، بلکه تلاش می‌کنیم زنجیره‌ای کامل از ایده‌پردازی تا تولید، بازار و صادرات شکل بگیرد.

رئیس رویداد ملی صنایع خلاق مانوین با اشاره به جایگاه این حوزه در سیاست‌گذاری‌های ملی بیان کرد: با پیگیری‌های انجام‌شده توسعه اقتصاد خلاق در سومین جلسه شورای سیاست‌گذاری ملی به ریاست رئیس جمهور، به‌عنوان یکی از اولویت‌های اقتصاد ملی و دانش بنیان مورد توجه قرار گرفت.

وی افزود: مانوین در سه بخش نمایشگاه، جشنواره و فراخوان‌های حمایتی برگزار شده است. در بخش نمایشگاهی، محصولات و ادامه در ستون صفحه ۵